

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 21/2004 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om utvidgning av Liesjärvi nationalpark

Till miljöutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 8 juni 2004 en proposition med förslag till lag om utvidgning av Liesjärvi nationalpark (RP 109/2004 rd) till miljöutskottet för beredning och bestämde samtidigt att jord- och skogsbruksutskottet ska lämna utlåtande till miljöutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- biträdande avdelningschef Christian Krogell och överinspektör Mikko Peltonen, jord- och skogsbruksministeriet

- överinspektör Jukka-Pekka Flander, miljöministeriet
- överdirektör Pauli Karvinen, Lantmäteriverket
- biträdande direktör Marja-Liisa Hintsanen, Forststyrelsen
- ordförande Valto Mattila, Liesjärven metsästyseura
- biträdande verksamhetsledare Jari Pigg, Jägarernas centralorganisation.

Dessutom har utskottet fått skriftliga utlåtanden från

- Tammela kommun
- Södra Tavastlands jaktvårdsdistrikt.

PROPOSITIONEN

Propositionen syftar till att Liesjärvi nationalpark, som inrättades 1956 och utvidgades 1982, ska utvidgas ytterligare genom att ca 1 530 hektar statsägd mark införlivas i nationalparken. Området består huvudsakligen av gammal statsägd mark. En del av det område som införlivas har förvärvats till staten för naturskyddsändamål. Huvuddelen av Liesjärvi nationalpark och

av de områden som föreslås bli införlivade i den ingår i Finlands förslag till nätverket Natura 2000, som statsrådet godkänt. Liesjärvi nationalpark omfattar efter utvidgningen totalt ca 2 200 hektar.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Av fridlysningsbestämmelserna i 13 § 1 mom. i naturvårdslagen (1096/1996) framgår det att i nationalparker och naturreservat är verksamhet som förändrar naturen förbjuden. Man får exempelvis inte fånga, döda eller ofreda vilda ryggradsdjur eller förstöra deras bon eller fånga eller samla ryggradslösa djur. Lagens 14 § föreskriver om undantag från fridlysningsbestämmelserna medan 15 § räknar upp tillståndskrävande undantag från fridlysningsbestämmelserna. 16 § sägs det dessutom att genom förordning kan föreskrivas om andra undantag från fridlysningsbestämmelserna för nationalparker och naturreservat än de som nämns i 14 och 15 §, förutsatt att detta inte äventyrar syftet med att området inrättades. Undantagen kan gälla bl.a. rätten att jaga.

Av övergångsbestämmelsen i naturvårdslagens 76 § 2 mom. följer att fridlysningsförfattningarna och fridlysningsbestämmelserna för naturskyddsområden som inrättats innan lagen trädde i kraft förblivit gällande. Fridlysningsbestämmelserna för Liesjärvi nationalpark ingår i förordningen av den 18 december 1981 om nationalparker och naturparker, som inrättats på staten tillhöriga områden (932/1981). Enligt dessa fridlysningsbestämmelser är jakt förbjuden i nationalparken. Det påpekas i propositionen att det inte finns behov av att ändra förordningen i detta sammanhang, och att fridlysningsbestämmelserna i förordningen framöver också gäller det nu aktuella utvidgningsområdet. Hänvisningsbestämmelsen i lagförslaget 2 § avser just detta.

Utskottet konstaterar att utvidgningen av såväl Liesjärvi som Helvetinjärvi och Seitsemien nationalparker handlar om att införliva Natura 2000-områden i redan existerande nationalparker. De områden som utvidgningen gäller ingår i Finlands förslag till nätverket Natura 2000, som statsrådet godkände den 20 augusti 1998 och i förslaget till komplettering av Finlands nätverk Natura 2000, som statsrådet godkände den 8 maj 2002.

I dagsläget omfattar Liesjärvi nationalpark ca 660 hektar men föreslås nu få 1 530 hektar till. Utvidgningsområdet består av två Natura 2000-områden enligt statsrådets beslut av den 20 augusti 1998, som för Europeiska gemenskapernas kommission föreslagits som SCI-områden enligt rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, habitatdirektivet (områdena FI034401 Liesjärvi och FI034408 Tervalaminsuo). Där förekommer sammanlagt nio livsmiljötyper som avses i habitatdirektivets bilaga I och av de djurarter som nämns i bilaga II utter, flygekorre och bred paljettdykare. Att områdena införlivas i nätverket Natura 2000 påverkar i regel inte jakträtten eller nyttjandet av den, eftersom skyddet av Natura-områdena avser att bevara vissa naturtyper och arters livsmiljöer samt att förebygga sådana störningar av arter som på ett betydande sätt äventyrar arternas skyddsnivå. Nationalparkernas utvidgningsområden har förklarats som SCI-områden i Natura 2000 främst på grund av den skogs-, ås- eller myrnatur som förekommer där. Varken skyddet av livsmiljötyper eller skyddet av livsmiljöer för de direktivdjurarter som förekommer inom området kräver ett totalt jaktförbud.

Utskottet vill alldeles särskilt påpeka att området, som ingår i Södra Tavastlands jaktvårdsdistrikt, har ett stort älgbestånd. Efter jakten 2003 bedömde man att det inom jaktvårdsdistriktet fanns i snitt 3,9 älgar per 1 000 hektar (sett i relation till jaktarealen), medan motsvarande siffra inom området Forssa—Tammela var 4,5 individer. Men inom Liesjärviområdet finns det i snitt klart fler än 6 individer per 1 000 hektar.

Enligt skadekalkyler upprättade av Tavastlands-Nylands skogscentral har älgskadorna på skogar inom området Forssa—Tammela ökat mellan 2001 (14 308 euro) och 2003 (33 647 euro). Skadorna har ökat trots att praktiskt taget alla ansökta jakttillstånd beviljades under perioden i fråga. Utskottet vill påpeka att det inom området finns livligt trafikerade vägar (riksväg 2 och 10), där hjortdjur redan nu ofta ligger bak-

om trafikolyckor. Ett nytt område med stor klövdjursförekomst förvärrar situationen. Ett jaktförbud leder alltså till att trafiksäkerheten inom området Forssa—Tammela försämras ytterligare.

Det är viktigt att observera att ett jaktförbud också skulle öka hjortdjursskadorna kring skyddsområdet när djuren under jakttiden söker sig i skydd för jägarna. Alla jaktlag får varje höst uppleva fenomenet att djuren söker sig till fridsammare områden. Om jakt förbjuds eller endast drivning av älg tillåts, leder det i praktiken till att jakten på alla slag av hjortdjur upphör inom ett vidsträckt område. Det är sällan det lyckas att driva älgar från ett så här vidsträckt område till en plats i terrängen där de kan jagas. Drivning hjälper inte utan merparten av älgarna skulle stanna kvar inom parkområdet. Jakt skulle inte alls få bedrivas på mindre hjortdjur (vitsvanshjort och rådjur), som är ytterst stationära och i bästa fall kan vistas inom områden inte större än några hektar. Dessutom är jakt närapå den enda och den effektivaste metoden att minska de skador hjortdjur åsamkar vägtrafiken, odlingar och plantskogar.

Utskottet vill också understryka att ett jaktförbud leder till stopp för den reglering av stammarna av små rovdjur som i breda samhällskretsar uppställts som naturvårdsmål och som också statsmakten bidragit till. Speciellt viktigt är det att genom jakt kunna kontrollera stammarna av

främmande små rovdjur. Ett jaktförbud skulle få negativa konsekvenser inte bara för många av de djurarter som är fridlysta med stöd av naturvårdslagen utan också för vilt enligt jaktlagen. Många har med bekymmer sett hur bl.a. fåglarnas häckning äventyras av alltför starka stammar av små rovdjur. Om jakt tillåts skulle det hjälpa att minska älgskadorna men också bidra till att naturvårdsmålen uppnås och arternas mångfald bibehålls.

Utskottet anser följaktligen att det inte bör råda ett totalt jaktförbud i nationalparken utan att jakt bör tillåtas för att reglera stammarna av hjortdjur och små rovdjur. Frågan om hur jakten ska ordnas kan tas upp till bred diskussion i förhandlingarna med berörda grupper när skötsel- och nyttjandeplanen görs upp. Då kan jakten regleras både tids- och områdesmässigt med avseende på olika jaktformer.

Med stöd av det ovan sagda föreslår utskottet att miljöutskottet i sitt betänkande tar in ett uttalande där det förutsätts att jakt tillåts i Liesjärvi nationalpark för att reglera stammarna av hjortdjur och små rovdjur.

Utlåtande

Jord- och skogsbruksutskottet föreslår

att miljöutskottet beaktar det som sagts ovan.

Helsingfors den 30 november 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Sirkka-Liisa Anttila /cent
vordf. Harry Wallin /sd
medl. Pertti Hemmilä /saml
Matti Kauppila /vänst
Esko Kiviranta /cent
Katri Komi /cent
Risto Kuisma /sd
Lauri Kähkönen /sd

Esa Lahtela /sd
Minna Lintonen /sd
Eero Lämsä /cent
Reijo Paajanen /saml
Erkki Pulliainen /gröna
Kimmo Tiilikainen /cent
Pekka Vilkuna /cent
Lasse Virén /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.

AVVIKANDE MENING

Vi kan inte omfatta utskottsmajoritetens syn på jakten i nationalparkerna. Som motargument vill vi framhålla följande:

1. Utvidgningen av Liesjärvi, Seitsemien och Helvetinjärvi nationalparker avser vara ett led i handlingsprogrammet Parks for Life 1994—2002, som lagts upp för nationalparker och andra skyddsområden i Europa. Samma år programmet startade gjordes en internationell utvärdering av skyddsområdesläget i Finland. Resultatet blev att nationalparkerna i södra Finland uttryckligen på de rättsakter som reglerar deras skydd är "riktiga nationalparker" trots sin ringa areal, något som inte gäller för parkerna i norra Finland. Skyddsförfattningarna bör därför inte luckras upp för jaktens vidkommande.

2. Nationalparksutvidgningarna är mycket små jämfört med exempelvis nationalparksprojekten i Pallas-Ylläs och Pyhä-Luosto i norra Finland. Beredningen av utvidgningarna har varit långsiktig och pågått i många år. De områden som införlivas med Liesjärvi och Helvetinjärvi nationalpark har behandlats och godkänts på behörigt sätt för flera år sedan när regionplanerna gjordes upp. Det har alltså funnits nog med tid

att bereda sig på ett jaktförbud inom utvidgningsområdet.

3. Den nuvarande naturvårdslagstiftningen ger fullgoda möjligheter att driva älg i nationalparken i samband med jakt och till och med att jaga älg om stammen blir alltför stor eller farlig. Dessutom leder den ekologiska successionen till att också nationalparkernas skogar blir äldre och lämpar sig allt sämre för älgar/hjortdjur. Älg- (och hjortdjurs)stammarna decimeras alltså på naturlig väg i nationalparkerna vad det lider.

4. Vi saknar helt de svårframkomliga bergsmassiv som exempelvis i Central- och Sydeuropa har kommit att bli många djurarters sista tillflykt. Där kan djurlivet fortbestå till och med utan skyddsområden. Finland har världens tätaste nät av skogsbilvägar och därmed har vi i praktiken inga sådana områden som skulle vara så svåra att nå att de "automatiskt" skulle vara jaktfria. Därför skyddsområdena med anknytande rättsakter så viktiga här hos oss. Områdena är också laboratorier för naturliga fluktuationer i djurstammarna. Observera att jaktvårdsklassikern (Aldo Leopold: Game Management, 1933) rent av kräver att det av jaktvårdsskäl inrättas jaktfria områden.

Helsingfors den 30 november 2004

Erkki Pulliainen /gröna
Matti Kauppila /vänst
Risto Kuisma /sd